



Covenant & Conversation

BASED ON THE TEACHINGS OF RABBI LORD JONATHAN SACKS 7"צט

VAYİGAŞ

Tercih ve Değişim

- Rabi Sacks'ın burada özeti verilen yazısına [web sitemizden](#) ulaşabilirsiniz.

Hikâyemizin kahramanı Yosef'tir. Onunla başlayıp onunla biter. Bu süreçte onu, babası tarafından sevilen bir çocuk; kardeşleri tarafından memnuniyetsizlikle karşılanan ergen bir rüyacı; Mısır'da bir köle ve bir mahpus; ve nihayet antik dünyanın en büyük imparatorluğunun bir lideri olarak görürüz. Yosef Bereşit kitabının son üçte birine hâkimdir ve kaderinde büyüklük olduğu neredeyse en baştan itibaren görülmektedir.

Ama işte, tarihin gelişimi o yönde olmamıştır. Nihayetinde Yahudi halkı üzerinde izini bırakan, başka bir kardeş olmuştur, zira biz onun ismini taşımaktayız. Avraam'ın ailesi önceleri *İvri*, yani "İbrani", daha sonraları da Yisrael olarak bilinegelmişti. Ancak krallığın bölünmesi ve Kuzey'deki krallığın düşüşü sonrasında *Yeudim*, yani "Yahudiler" ismi öne çıkmıştır, çünkü ayakta kalan diğer krallığa Yeuda kabilesi hâkimdi. İsmi halka veren kişi Yeuda olmuştur; Kral David onun soyundan gelmiştir ve Maşiah da David'in soyundan gelecektir. Peki, ama neden Yosef değil de Yeuda? Bunun cevabı *Vayigaş peraşasında* yer alır.

Yosef'in hikâyesinin başlarında, onu köleliğe satma fikrini veren Yeuda olmuştur:

"Yeuda, kardeşlerine 'Kardeşimizi öldürüp kanını örtünce elimize ne geçecek?' dedi. 'Gelin onu ... satalım ... Ne de olsa o kardeşimiz, kendi etimiz ve kanımızdır'. Kardeşleri kabul ettiler."

Bu noktada Yeuda, kendisinden büyüklük bekleyeceğimiz en son kişidir. Vurdumduymaz bir tavır içindedir, Yosef'i katletmeme konusunu yalnızca bir kazanç-kayıp meselesi olarak sunmaktadır. Doğru ve yanlış kavramlarını önemsememekte ve kardeşini satmak konusunda hesaplar yapmaktadır.

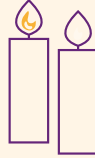
Ancak Yeuda – Tora'daki diğer herkesten çok – değişmiştir. Yıllar sonrasında karşılaştığımız kişi, Yosef'in satıldığı aşamada gördüğümüz kişiyle aynı değildir. Evet, o noktada kardeşini bir köle olarak satmaya istekliydi, ama şimdi, *Vayigaş peraşasında* Yeuda, Binyamin'in köleleştirilmesini görmektense bu kadere şahsen katlanmaya hazırdır. Yosef'e söylediği gibi: *"Şimdi; lütfen bendeniz, çocuğun yerine sizin köleniz olarak kalsın... Çünkü çocuk yanımda değilken babama nasıl çıkarım?"*

Bu tam yüz seksen derecelik bir karakter dönüşümüdür. Yeuda tam da bir zamanlar kayıtsız olduğu konuda şimdi sorumluluk almaktadır. Bir zamanlar çektiği şeyi şimdi çekmeye gönüllüdür. Yeuda, Yosef'in onun değişip değişmediğini görmek için hazırladığı sınavı geçmiştir.

Bu, insanlık ruhunun tarihinde belirleyici bir an halini almıştır. Yeuda, en azından metnin basit anlamı doğrultusunda, Tora'daki ilk baal teşuva, yani ilk tövbekârdır. Acaba bu değişim nereden kaynaklanmıştır? Bunun için perek 38'e, Tamar'ın hikâyesine geri dönmemiz gerekir.

Tamar, Yeuda'nın her ikisi de ölen ilk iki oğluyla birbiri ardına evlenmişti. Üçüncü oğlu için endişelenen Yeuda, onu Tamar'la evlendirmek istememiş, böylece Tamar'ı, yeniden evlenemeyeceği bir yalnızlığa terk etmişti. Bunun üzerine Tamar bir fahişe kılığına girdi. Yeuda onunla birlikte oldu ve Tamar hamile kaldı. Aldatmacanın farkında olmayan Yeuda, Tamar'ın idam edilmesini emretti. Tamar teminat olarak almış olduğu Yeuda'nın mührünü, kuşağını ve asasını ona göndererek çocuğunun babasının bu eşyaların sahibi olan adam olduğunu söyledi. Bu aşamada Yeuda her şeyi anladı. Tamar, hakikati Yeuda'yı utandırmadan açığa vurmakta olağanüstü bir ketumiyetle davranmıştı. Yeuda, kabahatli olduğunu kabul etti: "O benden daha dürüst!" Bu, Tora'da birinin kendi suçunu kabul ettiği ilk örnektir ve Yeuda'nın yaşamındaki dönüm noktasıdır. *Teşuva* olgusu işte burada doğmuştur ve Yeuda'nın önceki davranışını Vayigaş perçasında tamamen tersine çevirmesini sağlayan da bu olmuştur. Yeuda, *İş Teşuva'dır* – tövbekârlığın timsali olan adamdır. İşte şimdi Yeuda'nın isminin anlamını da görmekteyiz. Bu ismin kaynağı olan *Leodot* fiili hem "teşekkür etmek" hem de "kabullenmek" anlamına gelir. Yeuda, "günahını kabul etmiş olan kişi" demektir. Yosef, *A-Tsadik*, "dürüst olan" lakabıyla tanınır. Ancak Yeuda, Yisrael'in krallarının atası haline gelmiştir. Doğal erdemden daha büyük bir şey varsa, o da değişim kapasitesidir.

Bir kişi kendi doğal karakteri sayesinde ne kadar büyük olursa olsun, gelişim ve değişime kabil kişi ondan da büyüktür. İşte, teşuvanın gücü budur ve hepsi Yeuda ile başlamıştır.



Şabat Sofrası İçin Tartışma Soruları

1. Sizce Yeuda'nın bu kadar dramatik bir değişime uğramasına ne sebep olmuştur?
2. Tanah'ta kayda değer dönüşümler geçirmiş başka simalar aklınıza geliyor mu? Onların değişimini mümkün kılan ne olmuştur?
3. Rabi Sacks'ın, değişen birinin baştan beri hep tsadik olagelmış birinden daha büyük olduğu şeklindeki görüşüne katılıyor musunuz?

Bir Ana Fikir

Yeuda'nın vurdumduymaz bir kardeşten fedakâr bir koruyucuya dönüşümü, onu krallığa layık hale getirmiştir. Hatalarımızı kabul etme ve onlardan ders çıkararak gelişme gücü, kusursuz olmaktan çok daha önemlidir.



Peraşayı Keşfedelim

HAZIRLAYAN: SARA LAMM

RABİ LORD JONATHAN SACKS'IN ÖĞRETİLERİNDEN ESİNLENİLMİŞTİR



Kısaca Peraşa

Geçen haftaki peraşa, Mikets, büyük bir gerilim anıyla sona ermişti. Yosef Binyamin'in çuvalına bir kadeh yerleştirilmesini emretmiş ve sonra onu hırsızlıkla suçlamıştı. Bu haftaki peraşa tam da kaldığımız yerden devam eder. Ve Yeuda olağanüstü bir şey yaparak öne çıkar.

Yosef'e Binyamin'in özgür bırakılması için yalvarır ve onun yerine köle olmaya gönüllü olur. Bu fedakâr davranışa tanık olan Yosef gerçek kimliğini açıklamaya karar verir. "Yosef'im ben" diye duyurur.

Kardeşler, yoğun bir utanç ve pişmanlık duyarlar, ancak Yosef onları temin eder. "Beni buraya getirenler siz değildiniz" diye açıklar. "Beni buraya hayatlar kurtarmam için A-Şem gönderdi... Hemen babama dönün ve ona anlatın!"

Kardeşler bu müthiş haberle Kenaan'a geri dönerler. Yaakov, oğulları ve aileleriyle birlikte Mısır'a doğru yola çıkar. Yolcuğu sırasında Tanrı'dan güvence alır: "Mısır'a inmekten korkma; çünkü seni orada büyük bir ulus haline getireceğim. Mısır'a seninle birlikte ineceğim ve seni mutlaka oradan çıkaracağım." Böylece Yaakov, yirmi iki yıllık bir aradan sonra o çok sevdiği oğluna kavuşur. Yaakov'un Mısır'daki ailesi toplam yetmiş kişidir.

Yosef, uzun kıtlık döneminde halka yiyecek satarak Mısır'ın servetini Paro adına biriktirir. Paro, Yaakov'un ailesinin yerleşmesi için onlara verimli Goşen topraklarını bahşeder ve Bene Yisrael, Mısır'daki yeni evlerinde gelişip serpilmeye başlarlar.



Peraşa Aktivitesi

O Zaman ve Şimdi

Masanın etrafına dizilin. Her oyuncu, gençlik döneminde inandığı, yaptığı veya düşündüğü, ama onun hakkındaki fikrini şimdi değiştirdiği bir şeyi paylaşacak.

Paylaştığınız bu bilgi saçma veya ciddi olabilir. Örneğin dış perisine inanmak, bir mitsvayı yanlış anlamak, bir sözcüğün anlamını karıştırmak ve herhangi bir şeyi yapmanın daha yeni ve iyi bir yolunu bulmak gibi bir şey olabilir.

Bu, değişim ve gelişime hepimizin kabil olduğu gerçeğini vurgulamanın neşeli bir yoludur.

HER YAŞ İÇİN BİR HİKÂYE



Bir Gangsterin Gelişimi

Pryce, silahlı soygun suçundan hapse atıldığında 22 yaşındaydı. 13 yaşında çete üyesi olmuştu; silah taşıyor, uyuşturucu satıyor, ümitsizce, ait olabileceği bir yer bulmaya çalışıyordu. Orange County'de kendisini toplum dışına itilmiş biri gibi hissediyordu. Annesi Sri Lankalı, babası da Jamaikalıydı ve Pryce hiçbir zaman uyum sağlayabileceği bir yer bulamıyordu. Çete yaşantısı ona o çok özlemini duyduğu şeyi vermişti: kimlik, güç, saygı, korku, yoldaşlar. Ne var ki, şimdi 24 uzun yıl sürecek bir hapis yaşamı için Pelican Bay Devlet Hapishanesi'ne gönderilmişti.

Burası, yapayalnızken günlerin bitmek bilmezmişçesine uzayıp gittiği azami güvenliğe sahip bir hapishaneydi. Tecrit dönemi sırasında bir haham hapishaneyi ziyarete geldi. Kendisine odadaki tek iskemle teklif edildiğinde, haham bunun yerine mahkûmlarla birlikte yere oturmayı tercih etti. Bu basit jest Pryce'in dikkatini çekmişti. Ancak bu haham bir daha hiç gelmedi.

Bir süre sonra Pryce, ziyarete gelen ikinci bir hahamla karşılaştı. Kendisini Yahudiliğin çekimine kapılmış gibi hissediyordu ve hahamdan daha çok şey öğrenmek istedi. Böylece, altı yıl boyunca birlikte oturup öğrendiler. Koşuş arkadaşları onunla alay ediyorlardı. Yahudilerin onu asla aralarına kabul etmeyeceklerini söylüyorlardı. Hatta onu incitecek kadar ileri gitmişlerdi. Fakat Pryce öğrenmeye devam etti. Yahudilikte, sadece Yahudilerin iyi olabilecekleri şeklinde bir varsayım olmadığını anlamıştı. Nihayet kendisi için de değişebilmenin bir yolu olduğunu görebiliyordu.



Hapiste geçen 16 yılın sonunda Pryce iyi halden dolayı serbest bırakıldı. Ortodoks Yahudiliği kabul etti, Ariella ile evlendi ve şimdi dört çocuklarıyla birlikte Los Angeles'ta yaşıyorlar. Pryce'ın annesi ve babası, Ortodoks Yahudi yaşantısına daha önce hiç tanık olmamışlardı, ama oğullarının din değiştirme kararını desteklediler. "Daha önce beni tam bir gangster ve suçlu olarak görmüşlerdi. Şimdi ise beni bu namuslu yaşamı sürerken görüyorlar. Yahudiliği süper takdir ediyorlar ve beni fazlasıyla destekliyorlar" diye anlattı Pryce.

Kendisine yeni bir isim de aldı. Pryce, "Yeuda Pryce" oldu. Bir zamanlar yaşam ve ölümü bir silahla kontrol eden adam şimdi bir klinik sosyal yardım görevlisi olarak çalışıyor. Günde üç kez dua ediyor ve yaşamını kendisinden daha büyük bir şeyin etrafında inşa ediyor.

TORA İLE DİYALOG



Kartlar ve Sohbet

Kartlar ve Sohbet destelerimiz her *peraşa* için bir kart içermektedir. Kartın bir yüzünde Tora'dan, üzerinde düşünmek ve tartışmak üzere ilginç bir soru bulacaksınız. Diğer yüzde Rabi Sacks'tan, *peraşanın* üzerine yeni bir ışık tutacak bir fikri keşfedeceksiniz.

"Tüm kardeşlerini öptü ve omuzlarında ağladı. Kardeşleri ona ancak bunun ardından konuşabildiler" (Bereşit 45:15).

Yosef nihayet, bir zamanlar kendisine ihanet etmiş olan kardeşlerine kimliğini açıklamıştır. Sadece bununla kalmamış, onları kucaklamıştır.

SORULAR:

Geçmişte insanların sizi incittikleri hiç oldu mu?

Bir yandan, acı veren anıları onurlandırıp, aynı zamanda hayatımıza devam etmenin yollarını nasıl bulabiliriz?

Rabi Sacks, Bereşit 45:15 açıklamalarında (Koren Sacks Humash'ta) buna bir cevap önerir:

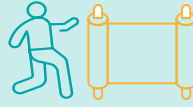


“Geçmişî deęiřtiremeyiz. Ancak geçmiş hakkında dűřünme řeklimizi deęiřtirerek geleceęi deęiřtirebiliriz.

“Hangi durumda olursak olalım, onu yeni bir ereve içine oturtmakla, tűm tepki řeklimizi deęiřtirebiliriz ve bu bize ayakta kalma gűcűnű, sebat etme cesaretini ve karanlıęın dięer tarafında tekrar yeni ve daha iyi bir gűnűn ıřıęına çıkma dayanıklılıęını verecektir.”

• Kartlar ve Sohbet hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/cards-and-conversation> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.

ÖğRENECEğİZ VE YAPACAğİZ



Pratikte Peraşa

HAFTANIN DEğERİ

Yola Devam Etmek

(Bereşit 45:24)

Kardeřler Kenaan’a dűnűş yoluna ıkmağ üzereyken, Yosef onlara “Al tirgezu badereh” – “yolda telařlı olmayın” demiřti. Onların kendilerini suçlu hissedeceklerini, hatta Yosef’in kűlelięe satılmasının kimin kabahati olduęu konusunda aralarında tartıřmaya meyilli olacaklarını biliyordu. Yosef’in mesajı hepimiz için temel űneme sahiptir: Birlikte yola devam etmeye çalıřırken, suçlu aramaya odaklanmak sizi olsa olsa yavařlatacaktır. Geçmiş deęiřtirilemez ve gelecek, űfke ile ilerleme arasında yapacaęınız seçime baęlıdır.

PRATİK KONUşALIM

Nasıl Gelişeceksiniz?

Sık sık çatışmaları aklımızda yeniden oynatır, birilerini suçlar ve argűmanları kafamızda tekrarlarız. Bu, aile içinde, arkadaşlar arasında, hatta kendi içimizde bile olur. Ancak Yosef’in kardeşleri gibi bizim de bir seçim olanağımız vardır: Enerjimizi kimin hatalı olduğunu tartışarak tűketebiliriz veya ilerlememiz gereken yere odaklanabiliriz. Sulama eğilimi herkesi olduğu yerde çamura saplanmış halde bırakır. Yola devam etmek, hiçbir řey olmamış gibi davranmak anlamına geliyor değildir. Fakat bazen yapabileceğimiz en iyi řey, tartışmaktan vazgeçip boř vermektir – űnemli olmadığı için değil, aradaki ilişki daha űnemli olduğu için.

“Sevgili Tanrım, kendimden bařka kimseyi suçlamıyorum. Affet beni. Kırık, piřman kalbimi kabul et. Ve sonra bana deęiřmek için gű ver.”

– Rabi Sacks

Şunu Bir Dene

GENÇ ÖĞRENCİLER

Bir kardeşinizle veya bir arkadaşınızla herhangi bir konuda fikir ayrılığına düştüğünüz takdirde, bunu kimin başlattığı hakkında tartışmaya devam etmek yerine “Gel, birbirimizi affedelim ve birlikte yola devam edelim” demeyi deneyin. Barışı haklı olmaya yeğlemenin nasıl bir duygu olduğunu fark edin.

İLERİ DÜZEYLİ ÖĞRENCİLER

Ailenizde ve arkadaş grubunuzda sürekli tekrar eden bir tartışmayı tespit edin. Kimseyi suçlamadan herkesin duygularını kabul etmek nasıl bir sonuç verirdi? Bu konudaki konuşmaları “Bu kimin suçu?” meselesinden, “Buradan hep birlikte nasıl ilerleyebiliriz?” düşüncesine kaydırmaya çalışın.

RABİ SACKS EŞLİĞİNDE BİR PASUĞU DERİNLEMESİNE INCELEYELİM



Katmanlı Öğrenim

Rabi Sacks’ın çeviri ve açıklamalarıyla Koren Sacks Humash’tan aktardığımız bakış açılarıyla, Tora’da adım adım ilerleyin. Her adım sizi biraz daha derine götürecek ve tıpkı Rabi Sacks’ın öğrettiği gibi ‘Sohbet olarak Tora’yı davet edecektir.

Yosef kardeşlerine geçmiş hatalarının İlahi bir amaca hizmet ettiğini söyler.



KATMAN 1: TORA NIN METNINE BAK

Bereşit 45:5

וַעֲתָה אֶל-תַּעֲצָבוֹ, וְאֶל-יָחַר בְּעֵינֶיכֶם, כִּי-מִכְרַתֶּם אֹתִי, הִנֵּה: כִּי לְמַחִיָּה, שָׁלַחֲנִי אֱלֹקִים לְפָנֶיכֶם.

KATMAN 2: RABI SACKS IN ÇEVIRISINI OKU

“Ve şimdi, beni buraya sattığınız için üzülmeyin ve kendinize kızmayın, çünkü Tanrı beni hayatlar kurtarmak için sizden önce gönderdi.”

KATMAN 3: ANLAMI HAKKINDA DÜŞÜN

Bir süreliğine durup bu anın kardeşler için, hatta bunu ilk kez okuduğumuz zaman bizim için bile ne kadar beklenmedik nitelikte olduğunu düşünün. Yosef kardeşleri tarafından bir çukura atılmış ve neredeyse öldürülmüştü. Sonra köle olarak satılmış ve bu daha sonra onun zindana düşmesine yol açmıştı. Kendisine yönelik bu ağır muameleleri nedeniyle Yosef in şimdi onlarla hesaplaşmak istemesi gayet normal bir şey olurdu. Ancak bunun yerine Yosef onlara, kendisini Mısır’a gönderenin onlar değil, A-Şem olduğunu söylemiştir. Yosef tüm hikâyeyi yeni bir çerçeve içine yerleştirmiştir. Acaba Yosef geçmişini neden bu şekilde görmeyi seçmiştir? Belki bu onu öfkeden kurtaran bir şeydi. Belki uzlaşmaya olanak

sağlayan bir tavırdı. Veya belki de Yosef çok derin bir şeyi anlamıştı: Geçmişte olanları değiştiremeyiz, ama onlardan çıkardığımız anlamı değiştirebiliriz. Dolayısıyla kendimize şunu sormamız gerekir: Kendi zorluklarımızı yeni bir çerçeve içine oturtmak nasıl sadece geçmişimizi değil, geleceğimizi de dönüşüme uğratar?

KATMAN 4: RABI SACKS IN AÇIKLAMASINI ÖĞREN

Yosef tüm geçmişini yeni bir çerçeve içine oturtmuştur. Artık kendisini kardeşlerinin kötülük ettiği bir adam olarak görmemektedir. Başına gelmiş olan her şeyin, hayattaki amacını gerçekleştirebilmesi için – bir kıtlık döneminde tüm bir bölgeyi açlıktan kurtarmak ve kendi ailesine güvenli bir liman tedarik etmek için – gerekli olduğunu görebilmektedir.

İşte sadece bu yeniden çerçeveleme eylemi bile, Yosef in yakıcı bir öfke ve adaletsizliğe uğramışlık duygusu olmadan yaşamasına olanak sağlamıştır. Geçmişe dair duygulardan kaynaklanan olumsuz enerjilerini, geleceğe odaklanan bir dikkate dönüştürmüştür. Bu ona, kardeşleriyle uzlaşma kabiliyetini kazandırmıştır. Yosef, farkında olmadan, çağdaş dünyada psikoterapi alanındaki en büyük gelişmelerden birinin öncüsü haline gelmiştir. Yeniden çerçevelemenin gücünü göstermiştir.

Geçmişini değiştiremeyiz. Ancak geçmiş hakkında düşünme şeklimizi değiştirerek geleceği değiştirebiliriz. Hangi durumda olursak olalım, onu yeni bir çerçeve içine oturtmakla, tüm tepki şeklimizi değiştirebiliriz ve bu bize ayakta kalma gücünü, sebat etme cesaretini ve karanlığın diğer tarafında tekrar yeni ve daha iyi bir günün ışığına çıkma dayanıklılığını verecektir.

KATMAN 5: DÜŞÜN VE CEVAP VER

1. Şayet Yosef kardeşlerine yönelik öfkesinden vazgeçmeseydi hikâye nasıl sona erebilirdi?
2. Yeniden çerçeveleme konusunu siz nasıl anlıyorsunuz? Acaba bu, geçmişte çektiğiniz acıyı göz ardı etmek mi demektir? Bu sizin affetmenize yardımcı olur mu?
3. Kendi hikâyelerimizi anlatma şeklimiz yola devam etmek üzere yaptığımız tercihleri nasıl etkiler?

Koren Sacks Humash hakkında daha fazlası için <https://rabbisacks.org/books/the-koren-sacks-humash> bağlantısını ziyaret edebilirsiniz.



The Rabbi Sacks Legacy, Rabi Lord Jonathan Sacks'ın bir Tora öğretmeni, bir liderler lideri ve ahlaki bir ses olarak zaman üstü ve evrensel hikmetini devam ettirmektedir.

Rabi Sacks'ın birçok yazısını, yayınlarını ve konuşmalarını keşfetmek veya Legacy'nin çalışmalarını desteklemek için www.RabbiSacks.org, adresini ziyaret edin ve The Rabbi Sacks Legacy'yi sosyal medyada takip edin: @RabbiSacks

Covenant & Conversation yazılarına sağladıkları ve Harry (Chaim) Schimmel'in anısına adanan cömert sponsorlukları için Schimmel Ailesi'ne teşekkürlerimizle.